

B.A. Sem-6 Examination
Core 311 - Sanskrit (Sahityadarpanam)
September-2024

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.

(૨) પ્રશ્નપત્રમાં આપેલો હોય તે પ્રશ્ન ક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

Instructions : (1) Figures to the right indicate Full Marks.

(2) Write the same question number in the answer-book as mentioned in the question paper.

૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કારિકા સમજાવો. :

૧૪

Explain any two of the following karika :

- (૧) પ્રખ્યાતવંશો રાજર્ષિધીરોદાતઃ પ્રતાપવાન્ ।
દિવ્યોઽથ દિવ્યાદિવ્યો વા ગુણવાન્નાયકો મતઃ ॥
- (૨) ચત્વારઃ યજ્ઞ વા મુખ્યાઃ કાર્યવ્યાપૃતપુરુષાઃ ।
ગોપુચ્છાગ્રસમાગ્રં તુ બન્ધનં તસ્ય કીર્તિતમ્ ॥
- (૩) પ્રત્યાહારાદિકાન્યઙ્ગાન્યસ્ય ભૂયાંસિ યદ્યપિ ।
તથાપ્યાવશ્યં કર્તવ્યા નાન્દી વિઘ્નોપશાન્તયે ॥
- (૪) દિવ્યમર્ત્યે સ તદ્રુપો મિશ્રમન્યતરસ્તયોઃ ।
સૂચયેદ્વસ્તુ બીજં વા મુખં પાત્રમથાપિ વા ॥

અથવા/OR

૧ સાહિત્યદર્પણના આધારે અભિનયના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

Discuss in detail the types of અભિનય according to સાહિત્યદર્પણ.

૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કારિકા સમજાવો. :

૧૪

Explain any two of the following karika :

- (૧) કાલં પ્રવૃત્તમાશ્રિત્ય સૂત્રદૃગ્યત્ર વર્ણયેત્ ।
તદાશ્રયશ્ચ પાત્રસ્ય પ્રવેશસ્તત્પ્રવર્તકમ્ ॥
- (૨) અધિકારઃ ફલે સ્વામ્યમધિકારી ચ તત્પ્રભુઃ ।
તસ્યેતિવૃત્તં કવિભિરાધિકારિકમુચ્યતે ॥
- (૩) અર્થોપક્ષેપકં યત્તુ લીનં સવિનયં ભવેત્ ।
શિલ્પપ્રત્યુત્તરોપેતં તૃતીયભિદમુચ્યતે ॥
- (૪) દિનાવસાને કાર્યં યદિને નૈવોપપદ્યતે ।
અર્થોપક્ષેપકૈર્વાચ્યમલકચ્છેદં વિધાય તત્ ॥

અથવા/OR

૨ અર્થોપક્ષેપકાઃ યચ્છ - ચર્ચા.

Discuss - અર્થોપક્ષેપકાઃ યચ્છ ।

૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કારિકાઓ સમજાવો. :

૧૪

Explain any two of the following karika :

- (૧) बीजं बिन्दुः पताका च प्रकरो कार्यमेव च।
अर्थप्रकृतयः यच्च ज्ञात्वा योज्या यथाविधि।।
- (૨) अपेक्षितं तु यत्साध्यभारम्भो यन्निबन्धनः।
समापनं तु यत्सिद्धयै तत्कार्यमिति संभतम्।।
- (૩) यथा संख्यमवस्थाभिराभियोगात्तु यच्चभिः।
यच्चधैवेतिवृत्तस्य भागाःस्युःयच्च संधयः।।
- (૪) अंगहीनो नरो यच्चन्नैवारम्भक्षमो भवेत।
अंगहीनं तथा काव्यं न प्रयोगाय युज्यते।

અથવા/OR

વિશ્વનાથના મતે યજ્ઞઅવસ્થા સમજાવો.

Evaluate the યજ્ઞઅવસ્થા according to Vishvanath.

૪ ભારતીય કાવ્યશાસ્ત્રની પરંપરા વિશે નોંધ લખો.

૧૪

Write a note the Tradition of Indian Poetics.

અથવા/OR

ધ્વનિ સંપ્રદાય અને અલંકાર સંપ્રદાય વિશે નોંધ લખો.

Write a note on ધ્વનિસંપ્રદાય and અલંકારસંપ્રદાય।

૫ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો (ગમે તે સાત) :

૧૪

Answer the following question by choosing the correct option (any seven) :

- (૧) વિશ્વનાથ પ્રસ્તાવનાને શું કહે છે? (૧) ગર્ભાંકુઃ (૨) આમુખઃ (૩) પ્રરોચના
- (૨) વિશ્વનાથ ઉપરૂપકના કેટલા પ્રકારો આપે છે? (૧) ૧૦ (૨) ૧૮ (૩) ૧૨
- (૩) વિશ્વનાથ કાવ્યના કેટલા પ્રકારો આપે છે? (૧) ૨ (૨) ૪ (૩) ૩
- (૪) ફલની પ્રાપ્તિ કોને થાય છે? (૧) પતાકાનાયકઃ (૨) સૂત્રધારઃ (૩) નાયક
- (૫) વિષ્કંભકના કેટલા પ્રકારો છે? (૧) ૪ (૨) ૫ (૩) ૨
- (૬) નાટકમાં ભારતી વૃત્તિનો પ્રયોગ કોણ કરે છે? (૧) સૂત્રધાર (૨) સ્થાપક (૩) નટી
- (૭) સંધિના કુલ કેટલા પ્રકારો આપે છે? (૧) ૫ (૨) ૭ (૩) ૯
- (૮) પ્રતિબુદ્ધ શાનો પ્રકાર છે? (૧) સંધિ (૨) ક્રિયા (૩) અવસ્થા
- (૯) વિશ્વનાથ સંધિના કેટલા અંગો સ્વીકારે છે? (૧) ૫૦ (૨) ૬૪ (૩) ૪૪
- (૧૦) આચાર્ય ભામહના ગ્રંથનું નામ શું છે? (૧) કાવ્યાલંકાર (૨) કાવ્યપ્રકાશ (૩) નાટ્યશાસ્ત્ર
- (૧૧) કાવ્યાદર્શ ગ્રંથના કર્તા કોણ છે? (૧) વામન (૨) દણ્ડી (૩) ભામહ
- (૧૨) વક્રોક્તિ સંપ્રદાયના પુરસ્કર્તા કોણ છે? (૧) કુન્તકઃ (૨) ભામહ (૩) ક્ષેમેન્દ્ર